

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ

งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ทางนิเทศศาสตร์ ครั้งที่ ๗

The Proceedings of the 7th Research and Creative Communication Conference

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอภิปรายงานวิจัย

- รองศาสตราจารย์ ชวพร พาณิชย์
- รองศาสตราจารย์ จงศักดิ์พงษ์ แสงอุไร
- รองศาสตราจารย์ นิรฉัตร อำนวยศิริวงศ์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปณิตดา ธนสถิตย์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชวิญญ์วิมล กิติวัฒน์
- รองศาสตราจารย์ สุธี มสพงษ์
- รองศาสตราจารย์ ดร. กวรวรณ กฤตวาทกาญจน์
- รองศาสตราจารย์ ดร. กุศลวิลา ชวรมวิภิน
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา มีศิลป์วิภิน
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิพรรณ บิธมาโนชญ์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นกวรรณ จันทร์เวชกุล
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อดองจิฐ แดงมาลย์ชอลมาล
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตนา ทิมเมือง
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมเกียรติ รุ่งเรืองวิริยะ
- คุณฉกรห์นัฐ ๒๓ สขชสา
- คุณธีรชร เขาวงษ์อิน

วันศุกร์ที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๘.๓๐ น. - ๑๖.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมนิสิตนิยม ห้องประชุมชอสีทองเฟิร์ม ชั้น ๑๓

ห้อง ๑๕-๒๐๖/๑ ห้อง ๑๕-๒๐๖/๒ ห้อง ๑๕-๒๐๕ ชั้น ๗ อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๑๓

Mobile Revolution: การศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการก้าวเข้ามาสู่ยุคของ Mobile ในประเทศไทย และผลกระทบที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

Mobile Revolution : A Study of Factors Causing a Step to Mobile Age in Thailand, and Following Impacts.

ปรเมศวร์ รัมย์ยากูร*

บทคัดย่อ

การปฏิวัติไปสู่ยุคอุปกรณ์พกพาไร้สาย หรือ Mobile Revolution ได้เกิดขึ้นแล้วในประเทศไทย โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดได้แก่ (1) โทรศัพท์แบบ Smart Phone ที่มีจุดเด่นในเรื่องของหน้าจอแบบสัมผัส และระบบปฏิบัติการอันชาญฉลาด ดูการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ (2) ระบบอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือ หรือ Mobile Internet ที่มีความเร็ว และความเสถียรสูง (3) ราคาของโทรศัพท์ Smart Phone และค่าบริการอินเทอร์เน็ตผ่านมือถือที่ลดลง และ (4) ความนิยมใช้สื่อสังคมออนไลน์ ที่ทำให้ผู้ที่ยังไม่มี Mobile Device ไปหาซื้อมาใช้

ส่วนผลที่ตามมาหลังจาก Mobile Revolution (1) ผู้ส่งสารและรับสารเสพติดการใช้ Mobile Device มากขึ้น (2) ผู้ใช้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในลักษณะรีบร้อนขาดความรอบคอบ (3) สื่อมวลชนนำเสนอข่าวผ่านทางสื่อ Mobile มากขึ้น และ (4) รูปแบบการเขียนข่าวที่เป็นไปในเชิงล่อลวง ให้คนเข้าไปอ่าน มากกว่าการสรุปข้อเท็จจริงเหมือนในอดีต

Abstract

The age of Mobile Revolution has already begun in Thailand. The main factors making the country to this revolution are: (1) Smart Phone handsets featuring touch screen and computer-alike operation system. (2) Fast and stable mobile internet capacity. (3) Smart phone prices and mobile internet fees are decreasing. And (4) Social network popularity is on the rise, creating a demand to a person who never had a mobile handset.

The impacts after the Mobile Revolution are: (1) Message sender and receiver addict to mobile device using. (2) Mobile users rapidly and recklessly communicate. (3) Mass media companies turning to use more mobile media and (4) "Clickbait" increasingly happened, luring a reader to click to read rather than wrap-up the whole context like same old headline writing.

ความสำคัญของปัญหา

จริงๆแล้วเป็นเวลาเพียงแค่ 25 ปีที่ Tim Berners-Lee ได้สร้างระบบที่เรียกว่า World-Wide-Web หรือ WWW ซึ่งนับแต่นั้นมา WWW ก็ช่วยผลักดันให้อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นช่องทางในการสื่อสาร ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด และได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆจากในอดีตไปแทบทั้งหมด ซึ่งตลอดหลายสิบปีที่ผ่านมา ไม่ใช่แค่เพียงอินเทอร์เน็ตที่ได้รับความนิยม หากแต่อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ตล้วนมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด อาทิคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (Desktop Computer) ขนาดใหญ่ก็พัฒนากลายเป็นคอมพิวเตอร์พกพาขนาดเล็ก (Laptop Computer) ที่สะดวกในการพกพาไปใช้ในที่ต่างๆ ซึ่งต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันอุปกรณ์ที่ใช้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ได้พัฒนาจนมีขนาดเล็กลง จนสามารถพกพาไปไหนมาไหนได้อย่างสะดวกสบาย ซึ่งอุปกรณ์เหล่านั้นมันถูกเรียกสั้นๆว่า Mobile

หากพูดถึง Mobile แล้ว เรามักจะนึกถึงโทรศัพท์มือถือเป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นอุปกรณ์ที่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน แต่ที่จริงแล้ว "อุปกรณ์พกพาไร้สาย" หรือ Mobile Device คืออุปกรณ์ขนาดเล็ก ที่สามารถพกพาไปไหนมาไหนได้ และยัง สามารถเชื่อมต่อเข้ากับระบบอินเทอร์เน็ต หรือสามารถเชื่อมต่อระหว่างอุปกรณ์ไร้สายด้วยกันเอง ผ่านทางระบบต่างๆไม่ว่าจะเป็น GSM, 3G, WIFI, Bluetooth ฯลฯ ซึ่งอุปกรณ์ไร้สายนั้นไม่ได้จำกัดอยู่แค่เพียงโทรศัพท์มือถือเท่านั้น หากยังรวมถึงอุปกรณ์พกพาอย่าง

* อาจารย์ประจำภาควิชาสื่อดิจิทัล คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

Computer Tablet และ Smart Watch รวมไปถึงอุปกรณ์พกพาใหม่ ๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตอีกด้วย

ปัจจุบันมีการรายงานว่าร่าว 2 ใน 3 ของประชากรทั่วโลกมี Mobile Device ใช้ ซึ่งในจำนวนนั้นครึ่งหนึ่งของประชากรโลกใช้โทรศัพท์มือถือแบบที่มีระบบปฏิบัติการในตัว คล้ายๆกับเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก หรือที่เรียกกันว่า Smart Phone ในสหรัฐอเมริกาผู้ใช้อุปกรณ์ไร้สายมีจำนวนสูงมากถึง 90% จากจำนวนประชากรทั้งหมด นอกจากนี้แม้ธุรกิจแล้วผู้ใช้อุปกรณ์ไร้สาย 1 คน จะเกิดเงินหมุนเวียนในระบบธุรกิจมากถึง \$700-6,000 ต่อปี

สำหรับในประเทศไทยนั้นผู้ใช้โทรศัพท์มือถือถึง 83 ล้านเลขหมาย โดยมีผู้ใช้ Smart Phone มากถึง 23 ล้านคน หากดูตัวเลขของอุปกรณ์ที่คนไทยใช้ในการเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตนั้นในปี พศ. 2558 มีการใช้อุปกรณ์ไร้สายเพื่อใช้งานอินเทอร์เน็ตมากถึง 82.1% มีการใช้คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ 54.7% และคอมพิวเตอร์พกพาเพียง 45.2% จากตัวเลขดังกล่าว รวมไปถึงจำนวนผู้ใช้โทรศัพท์มือถือในประเทศไทย จะเห็นได้ว่าประเทศไทยกำลังเปลี่ยนจากการใช้อุปกรณ์เดิมๆ ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ไปสู่ยุคของอุปกรณ์ไร้สายอย่างแท้จริง ซึ่งแนวโน้มในประเทศไทยนั้นยังสอดคล้องกับจำนวน Mobile Device User ทั่วโลก และพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านทางอุปกรณ์ไร้สาย ที่เพิ่มจำนวนสูงขึ้นทุกวัน

“อุปกรณ์ไร้สายกำลังจะกลายเป็นภาพสะท้อนของผู้ใช้ไปสู่สังคมภายนอกจริงๆ แทนที่จะเป็นเพียงแค่อุปกรณ์เพื่อใช้งานส่วนตัวเท่านั้น” (Nathanson, the Mobile Revolution is just Beginning) คำพูดดังกล่าวเป็นการแสดงให้เห็นว่าบัดนี้ทั่วโลก เริ่ม เล็งเห็นว่าการใช้อุปกรณ์ไร้สายแบบเดิมๆนั้นเริ่มเปลี่ยนไปจากเดิม ไปสู่การใช้ติดต่อปฏิสัมพันธ์กับสังคมภายนอกมากขึ้น มีการเชื่อมโยงเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร กันมากขึ้นกว่าเดิมเนื่องจากปัจจัยหลายๆด้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดพื้นฐานของแมคลูแชน (McLuhan) ที่มีต่อเทคโนโลยีทางการสื่อสารที่โด่งดังไว้ว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ขยายประสบการณ์ของมนุษย์ออกไปอย่างมาก จนราวกับว่าทำให้คนจำนวนมากสามารถจะไปรู้เรื่องที่ไหนก็ได้ (Space) ภายในระยะเวลาที่รวดเร็วมากขึ้น (Time)

ปัจจุบันนี้อุปกรณ์พกพา รวมไปถึงปัจจัยเสริมที่เกี่ยวข้องต่างๆเหล่านี้ ได้ผลักดันให้สังคมโลกโดยรวมก้าวไปสู่การติดต่อสื่อสารแบบไร้พรมแดน สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างเป็นอิสระระหว่างผู้ส่งสาร และผู้รับสารด้วยตนเอง โดยไม่มีข้อผูกมัดเรื่องเวลาและสถานที่อีกต่อไป ซึ่งอาจเรียกกระบวนการก้าวข้ามจากการสื่อสารรูปแบบเดิมๆ อุปกรณ์เดิมๆ ไปสู่ยุคการสื่อสารผ่านอุปกรณ์พกพาไร้สายว่า

“Mobile Revolution” หรือการปฏิวัติไปสู่ยุคปรอทพกพาไร้สาย ดังที่เคยเกิดขึ้นกับการปฏิวัติอุตสาหกรรมในอดีต (Industrial Revolution) ที่มีการนำเครื่องจักรกลประเภทต่างๆ มาใช้แทนกำลังคนในกระบวนการผลิตของทั่วโลก

ในปี คศ. 2014 แมกนุส โยสตอร์ม (Magnus Sjostrom) ผู้กำกับชาวสวีเดน ได้ทำสารคดีชื่อเรื่องว่า Mobile Revolution ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติของโทรศัพท์มือถือ และแสดงให้เห็นว่าปัจจุบันโทรศัพท์มือถือ มีผลกระทบกับสภาพสังคมอย่างไร ซึ่งภายหลังสารคดีดังกล่าวได้ถูกแพร่ภาพไปในหลายประเทศทั่วโลก และได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก จนเป็นจุดเริ่มต้นให้คนเริ่มตระหนัก ว่าเรากำลังอยู่ในยุคของ Mobile Revolution แล้วหรือยัง

บทความชิ้นนี้จะวิเคราะห์ปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่ทำให้ประเทศไทยก้าวข้ามไปสู่ยุค Mobile Revolution โดยผู้เขียนได้มองปัจจัยด้านต่างๆในเชิงนิเทศศาสตร์ ตามรูปแบบจำลองสื่อสารของเบอร์โล (Berlo) ที่ประกอบไปด้วย Sender, Message, Channel และ Receiver ว่าปัจจัยในด้านใดเป็นกลจักรที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยไปสู่ยุค Mobile และเมื่อเปลี่ยนแปลงแล้วผลกระทบที่มีต่อสังคมไทยโดยรวมนั้นเป็นอย่างไร

โทรศัพท์มือถือธรรมดาเปลี่ยนเป็น Smart Phone

ในปีพศ. 2529 องค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ได้เริ่มให้บริการระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ NMT470 เป็นครั้งแรกในประเทศไทย ในขณะนั้นผู้ใช้โทรศัพท์มือถือยังเป็นผู้ใช้เฉพาะกลุ่มเท่านั้นเนื่องจากยังมีราคาเครื่อง และค่าโทรที่สูงมาก นอกจากนี้โทรศัพท์มือถือยังมีขนาดใหญ่ ทำให้พกพาได้ยากอีกด้วย หลังจากนั้นโทรศัพท์มือถือทั่วโลกก็ได้มีพัฒนาการในด้านต่างๆอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ขนาดที่สามารถพกพาได้ง่ายขึ้น หน้าจอที่แสดงผลจากขาวดำ เป็นจอสีที่มีความละเอียดสูงขึ้น และมีอุปกรณ์อื่นๆควบรวมกับโทรศัพท์มือถือแบบเดิมๆ เช่นกล้องถ่ายรูป และวิทยุ ซึ่งผู้ใช้ในประเทศก็รับเอาเทคโนโลยีใหม่ๆในแต่ละยุค เข้ามาใช้กันอย่างต่อเนื่อง

หน้าประวัติศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาของ Mobile Device เกิดขึ้นในปี คศ. 2007 ที่ สตีฟ จ๊อบส์ (Steve Jobs) กรรมการบริหารของบริษัทคอมพิวเตอร์ชื่อดังอย่าง Apple ได้เปิดตัว iPhone ครั้งแรก iPhone จัดเป็นโทรศัพท์ที่แหวกแพชชั่นการใช้โทรศัพท์มือถือในยุคนั้นอย่างสิ้นเชิง ด้วยขนาดหน้าจอขนาดใหญ่ ทั้งที่โทรศัพท์มือถือในยุคนั้นเน้นขนาดเครื่องที่เล็กและพกพาง่ายมากกว่า ซึ่ง iPhone ยังมีจุดเด่นด้วยการใช้งานแบบระบบสัมผัส (Touch Screen) โดยใช้นิ้วมือของเราเองจิ้ม หรือเลื่อนไปบนหน้าจอได้โดยตรง ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญสำหรับ Mobile Device มาจนถึง

ปัจจุบันนี้ ที่อุปกรณ์แทบทุกอย่างใช้ระบบสัมผัสเป็นหลัก นอกจากนี้ iPhone ยังมีระบบปฏิบัติการในเครื่อง (Operation System) ที่เรียกว่า iOS ซึ่งเปรียบได้กับระบบ Windows ที่เราใช้ในคอมพิวเตอร์ ซึ่งการที่มีระบบปฏิบัติการแบบนี้ ทำให้โทรศัพท์เครื่องเล็กๆสามารถทำงานได้ทัดเทียมกับคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ ทำงานที่ซับซ้อนพร้อมๆกันในครั้งเดียว (Multi-tasking) และมีลักษณะการทำงานแบบตลอดเวลาโดยไม่ต้องปิดเครื่อง (Always On) แม้ iPhone จะไม่ใช่โทรศัพท์แบบแรกที่มีระบบปฏิบัติการในเครื่อง แต่ระบบ iOS ได้สร้างความประทับใจให้กับผู้ใช้ในขณะนั้นได้เป็นอย่างดี

สตีฟ จ๊อบส์ กับ การเปิดตัว iPhone เป็นครั้งแรก

นอกจากนี้ สตีฟ จ๊อบส์ ยังได้เปิดตัว iPad ในปี ค.ศ. 2010 ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในวงการคอมพิวเตอร์ ครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง เนื่องจาก iPad เป็นอุปกรณ์พกพาขนาดเล็กที่สามารถใช้งานด้านต่างๆเหมือนกับคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะซึ่งในภายหลังอุปกรณ์ที่มีลักษณะแบบนี้จะเรียกรวมกันว่า Tablet Computer หรือเรียกสั้นๆกันว่าแท็บเล็ต (Tablet) ซึ่งจัดเป็น Mobile Device ที่ได้รับความนิยมเท่ากับโทรศัพท์มือถือ ซึ่งถึงแม้ Tablet จะใช้โทรไม่ได้เหมือนโทรศัพท์แต่ในแง่ของการแสดงผล Tablet สามารถแสดงผลได้ขนาดใหญ่กว่า ซึ่งเหมาะกับการทำงาน และใช้งานด้านความบันเทิง และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ผู้เขียนได้ตั้งข้อสังเกตว่าในไทยนั้น ปัจจุบันยังมีการเรียก Tablet ว่า iPad กันอย่างแพร่หลายๆทั้งที่ผู้พูดไม่ได้หมายถึง iPad เพียงอย่างเดียว แต่หมายรวมถึง Tablet ทุกประเภททุกยี่ห้อ

ผลของหน้าจอสัมผัสขนาดใหญ่มีคุณลักษณะดีเยี่ยม พร้อมกับอุปกรณ์เสริมอื่นๆ เช่น กล้องถ่ายรูป ลำโพง การเชื่อมต่อแบบ Bluetooth และ WIFI โดยเฉพาะการที่มีระบบปฏิบัติการในเครื่อง จนทำให้อุปกรณ์เครื่องเล็กๆนี้สามารถทำงานได้หลากหลายรูปแบบนั้น ทำให้โทรศัพท์แบบนี้ ที่เรียกรวมกันว่า “Smart Phone” ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย ซึ่งโทรศัพท์แบบ Smart Phone ได้มีการพัฒนามาเป็นระยะจนในปัจจุบันนี้ Smart

Phone ได้กลายมาเป็น Mobile Device ที่เราค้นเคยกันมากที่สุด โดยหากเราแบ่ง Smart Phone ตามประเภทของระบบปฏิบัติการนั้น จะทำให้เห็นว่าปัจจุบันเหลือ Smart Phone ที่ได้รับความนิยมเพียง 2 ค่ายใหญ่ คือ iOS ของ Apple และ Android ของ Google ซึ่งในปี ค.ศ. 2016 นั้น 99.6% ของโทรศัพท์ Smart Phone ทั่วโลกเป็นโทรศัพท์มือถือระบบปฏิบัติการ iOS หรือ Android

Mobile Internet พลังสำคัญในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

จากการที่ Smart Phone สามารถทำงานได้เหมือนกับคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ นั้น ทำให้เกิด ความต้องการนำโทรศัพท์มือถือ และอุปกรณ์ Mobile Device อื่นๆเชื่อมต่อเข้ากับโครงข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อที่จะทำงานได้อย่างเต็มรูปแบบ และเปิดรับข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เฉกเช่นเดียวกับการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อใช้งานระบบ World Wide Web และระบบออนไลน์อื่นๆ ผ่านทางคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ หรือ Laptop ซึ่งในยุคแรกการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านทางอุปกรณ์พกพาไร้สาย (Mobile Internet) ในไทยนั้นทำได้ยาก เนื่องจากระบบในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพต่ำ เน้นการให้บริการในการโทรเป็นหลัก (Voice Service) อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์ที่ไม่มีเสถียร เขตครอบคลุมการใช้งานยังอยู่ในพื้นที่จำกัด (Coverage) และยังมีราคาในการใช้ที่สูงมากอีกด้วย

ต่อมา Mobile Internet ในไทยได้พัฒนาต่อเนืองมาพร้อมๆกันกับทั่วโลก อย่างเทคโนโลยี GPRS และ EDGE (2G) ในยุคแรกๆที่ทำให้เราสามารถส่งข้อมูลที่เป็นข้อความตัวอักษร และรูปภาพขนาดเล็กๆได้ แม้จะเริ่มมีการเชื่อมโยงแบบออนไลน์ แต่เทคโนโลยีในยุคนั้นยังขาดความเสถียรในการรับส่งข้อมูล จนทำให้ผู้ใช้ไม่ได้รับประสบการณ์ที่ดีแต่อย่างใด ต่อมาจนถึงในปี พ.ศ. 2555 ที่ทางสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้มีการเปิดประมูลระบบ 3G ในคลื่นความถี่ต่างๆ จนทำให้ผู้ใช้บริการเครือข่ายโทรศัพท์มือถือในไทยสามารถให้บริการ Mobile Internet ในรูปแบบ 3G ได้เป็นครั้งแรก ซึ่งระบบ 3G ดังกล่าวทำให้การใช้อินเทอร์เน็ตผ่านทางอุปกรณ์พกพาประเภทต่างๆ ทำได้สะดวกรวดเร็ว และมีความเสถียรสูง จนทำให้โทรศัพท์มือถือ โดยเฉพาะกับ Smart Phone สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ในรูปแบบต่างๆ ได้ในระดับเดียวกับการใช้อินเทอร์เน็ต ผ่านคอมพิวเตอร์แบบปกติ ปัจจุบัน 3G ประเทศไทยสามารถให้บริการการดาวน์โหลดข้อมูลได้สูงมากถึง 42 Mb ต่อวินาที กล่าวให้เห็นภาพง่ายๆคือเราสามารถ

ดาวนโหลดหนัง DVD 1 แผ่นลงมาสู่โทรศัพท์มือถือได้ โดยใช้ระยะเวลาราวๆ 15 นาทีเท่านั้น ปัจจุบันมีการให้บริการ Mobile Internet ในรูปแบบของ 4G ซึ่งทำให้ความเร็วในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือที่เร็วมากขึ้นไปอีก

Smart Phone+Mobile Internet ช่องทางการสื่อสารสมัยใหม่

จากการที่โทรศัพท์มือถือมีหน้าจอสัมผัสขนาดใหญ่แบบละเอียดสูง และมีระบบปฏิบัติการในเครื่อง ผสมกับการที่ Mobile Internet ในประเทศไทยนั้นมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ทำให้ในปี 2559 ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือในไทยมีสูงถึง 68 ล้านคน โดยเป็นผู้ใช้ Smart Phone ถึง 20 ล้านคน และมีแนวโน้มที่สูงขึ้นเรื่อยๆทุกปี

ในทางนิเทศศาสตร์นั้นโทรศัพท์มือถือ Smart Phone และ Mobile Internet จัดเป็นช่องทางการสื่อสาร (Channel) อันทันสมัย ที่ทำลายข้อจำกัดเรื่อง “กาลและเทศะ” หรือ Space and Time ในการสื่อสารโดยสิ้นเชิง กล่าวคือผู้ใช้สามารถติดต่อสื่อสารผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตที่ไหน เมื่อไหร่ก็ได้ สามารถเปิดรับข้อมูลข่าวสารได้ทุกที่ และทุกเวลาที่ตนเองต้องการ ได้อย่างรวดเร็วทันที เพียงหยิบโทรศัพท์มือถือออกจากกระเป๋าของตนเอง และใช้นิ้วมือของตนเองสัมผัสบนหน้าจอสัมผัสเท่านั้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับช่องทางการสื่อสารแบบเดิมๆอย่างสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือแม้กระทั่งการใช้อินเทอร์เน็ตเปิดรับสารผ่านทางคอมพิวเตอร์เครื่องใหญ่ๆ ที่เต็มไปด้วยข้อจำกัดในเรื่อง Space and Time มากมาย ทำให้การติดต่อสื่อสารผ่านทาง Mobile Device นั้นเป็นตัวเลือกในอันดับแรกในการติดต่อสื่อสารในยุคปัจจุบัน

ตามความเห็นของผู้เขียนแล้ว ไม่ใช่เพียงความทันสมัยของเทคโนโลยีในเรื่องของ Mobile Device หรือ Mobile Internet เพียงอย่างเดียวที่ผลักดันให้เกิด Mobile Revolution ในไทย หากแต่กลไกของตลาดที่สอดคล้องกับความต้องการที่สูงขึ้น และการที่เกิดการแข่งขันทางธุรกิจได้ ทำให้ราคา ค่าเครื่อง Mobile Device และค่าบริการอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือที่ถูกลงเป็นอย่างมาก ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยต้นๆที่การแพร่กระจายทางนวัตกรรมนั้นเป็นไปอย่างรวดเร็ว (Diffusion of Innovation) กล่าวคือแต่ก่อนกลุ่มผู้ใช้ Smart Phone และอินเทอร์เน็ตในไทยนั้นจำกัดอยู่ในกลุ่มคนเมืองที่มีรายได้ค่อนข้างสูง แต่ปัจจุบันเครื่อง Smart Phone สามารถหาซื้อได้ในราคาถูกร้อยบาท ส่วนค่าบริการการใช้ 3G ก็ถูกคิดราคารวมกับค่าบริการรายเดือน

แบบปกติ ซึ่ง 3G ก็ครอบคลุมทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังมีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไร้สาย (WIFI Hotspot) ที่ผู้ให้บริการมือถือแต่ละค่าย ก็ให้บริการตามสถานที่ต่างๆอีกด้วย ทำให้กลุ่มผู้ใช้ Smart Phone และ Mobile Internet ได้เพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็ว ซึ่งผู้เขียนมองว่าปัจจัยด้านราคาที่ถูกลงนี้ เป็นเหตุผลหลักอย่างแท้จริง และจะเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาที่สำคัญที่ทำให้ประเทศไทยเกิด Mobile Revolution ได้อย่างสมบูรณ์

ความนิยมในเครือข่ายสังคมออนไลน์

ในยุคที่อินเทอร์เน็ตกำลังได้รับความนิยมนั้น ได้เกิดบริการรูปแบบออนไลน์ประเภทหนึ่งซึ่งเรียกว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์ หรือ Social Network เกิดขึ้น โดยเป็นบริการที่พัฒนามาจาก Instant Messenger หรือบริการสนทนาโต้ตอบแบบออนไลน์ อย่าง ICQ, MSN Messenger, Yahoo Messenger, Skype ฯลฯ ซึ่งบริการ Social Network จะเป็นลักษณะการสร้างสังคมออนไลน์ขึ้นมาผ่านการเพิ่มเพื่อน และแชร์ข่าวสาร และประสบการณ์ต่างๆให้สังคมออนไลน์ของตนให้กลุ่มสนทนาของตนได้มีประสบการณ์ร่วมกัน จุดเด่นของ Social Network อยู่ที่การแสดงความคิดเห็นต่อประสบการณ์ได้ทันที และกลุ่มสนทนาสามารถโต้ตอบในประเด็นเดียวกันได้ทั้งหมดทุกคน ซึ่ง Social Network ในยุคแรกๆอย่าง Hi5 นั้นได้รับความนิยมอย่างมากในประเทศไทย จนมีผู้ใช้มากถึง 2 ล้านคน ในปีพ.ศ. 2551 ซึ่งจัดว่าสูงมากในขณะนั้นที่จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในไทยยังมีเพียงไม่กี่ล้านคนเท่านั้น

มาร์ค ซัคเคอร์เบิร์ก ผู้ก่อตั้งเฟซบุ๊ก

ในปี ค.ศ. 2004 มาร์ค ซัคเคอร์เบิร์ก (Mark Zuckerberg) และ เอดูอาร์โด เซเวร์ริน (Eduardo Saverin) ได้ก่อตั้งเครือข่ายสังคมออนไลน์ชื่อเฟซบุ๊ก (Facebook) จนเป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายทั่วโลก ซึ่งในยุคแรก Facebook ให้ความสนใจในบริการผ่านทางรูปแบบเว็บไซต์แบบเดิมๆ ก่อนที่จะทำโปรแกรม (Mobile Application) เพื่อลงในโทรศัพท์มือถือแบบ Smart Phone ในภายหลัง จน

ได้รับความนิยมในหมู่ Mobile User เป็นอย่างมาก ซึ่งปัจจุบันเฟซบุ๊กจัดเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในโลก สำหรับในประเทศไทยนั้นมีจำนวนผู้ใช้เฟซบุ๊กมากถึง 47 ล้านคน ถือว่ามีจำนวนมากเป็นอันดับที่ 9 ของโลก

ต่อมาในปีค.ศ. 2011 บริษัท Naver Corporation ได้ก่อตั้งไลน์ (LINE) ซึ่งเป็นโปรแกรมสำหรับโทรศัพท์มือถือ Smart Phone ขึ้น โดยไลน์ มีจุดเด่นในการเป็น Instant Messenger ที่ผสมผสานการให้บริการในลักษณะของ Social Network เข้ามาด้วย ในประเทศไทยไลน์ ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากจนมีผู้ใช้มากที่สุดเป็นอันดับ 2 ของโลก ราว 40 ล้านคน

เฟซบุ๊ก และไลน์ ต่างเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในประเทศไทย โดยผู้ใช้นิยมใช้บริการผ่านทาง Smart Phone เป็นหลัก ทั้งนี้ปัจจัยในแง่ของเทคโนโลยีในโทรศัพท์มือถือ อย่างหน้าจอ Touch Screen ขนาดใหญ่ที่แสดงผลได้ละเอียด การที่โทรศัพท์มีกล้องถ่ายรูปเป็นอุปกรณ์พื้นฐาน และความรวดเร็วของ Mobile Internet ผสมผสานเข้ากับการให้บริการของ เฟซบุ๊ก และไลน์ ที่ตอบสนองความต้องการในการสื่อสารของผู้ใช้ได้เป็นอย่างดีนั้น ล้วนเป็นเหตุผลที่ส่งเสริมกันทำให้จำนวนผู้ใช้สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว หากมอง เฟซบุ๊ก และไลน์ เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารแล้ว ทั้งคู่ต่างเป็นช่องทางในการสื่อสารแบบ Interactive ที่ผู้ใช้สามารถสื่อสารกันแบบสองทางได้อย่างรวดเร็ว จนทำให้โดยรูปแบบของสารที่ส่งหากันนั้นสามารถเป็นได้ทั้งข้อความ ภาพ เสียง และวิดีโอ โดยใช้จุดเด่นของ Smart Phone และ Mobile Internet มาใช้นั่นเอง

ผู้เขียนมีความเห็นว่าความนิยมในเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่าง เฟซบุ๊ก และไลน์ นั้นเป็นปัจจัยทางด้านช่องทางการสื่อสารสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิด Mobile Revolution ในประเทศไทย กล่าวคือจุดเด่นของเครือข่ายสังคมออนไลน์คือการสร้างสังคมของตนเองผ่านทางโลกออนไลน์ เพื่อติดต่อสื่อสารกันแบบ Interactive นั้น ทำให้ผู้ใช้ (Sender) นั้นเกิดความต้องการในการเพิ่มเพื่อนเข้าไปในสังคมของตน เพื่อที่จะส่งสารต่างๆไปยังเพื่อนในกลุ่ม จะได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่างๆด้วยกัน ซึ่งหากเพื่อน (Receiver) ยังไม่มี Application ใช้งานนั้น Receiver นั้นๆ ย่อมจะต้องแสวงหาทางที่จะเข้าไปสู่สังคมออนไลน์ เพื่อที่จะรับข้อมูลข่าวสารจากผู้ส่งสารได้ หากมองย้อนกลับไปในเรื่องของราคาของโทรศัพท์ Smart Phone และ Mobile Internet ที่ถูกลงเป็นอย่างมากนั้น ย่อมจะทำให้ผู้ใช้หาซื้อ Mobile Device ได้ง่าย อาจกล่าวสรุปได้ว่าเครือข่ายสังคมออนไลน์

ทำให้เกิดความต้องการอยากมีเหมือนเพื่อน จนนำไปสู่การหา Mobile Device มาใช้ในที่สุด

รูปแบบของสารใน Mobile Revolution

หลังจากที่โทรศัพท์แบบ Smart Phone และ Tablet เป็นที่นิยมในสังคมไทย และ Mobile Internet มีความเร็ว และความเสถียรเทียบเท่าการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์นั้น ทำให้เว็บไซต์ต่างๆ ในไทย ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบเนื้อหา (Content) ที่นำเสนอ เพื่อให้สอดคล้องกับความนิยมใน Mobile Device ที่เกิดขึ้น กล่าวคือเนื้อหาในเว็บไซต์ในปัจจุบันต้องคำนึงถึงการแสดงผลผ่านทางหน้าจอ Mobile Device เป็นหลัก มากกว่า เพื่อให้ผู้ใช้ Mobile Device นั้นเกิดความสะดวกสบายในการเข้ามาเปิดรับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด (Easy Navigation) เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีในการเข้ามาชมเว็บไซต์ จนนำไปสู่พฤติกรรมการเข้าชมยังเว็บไซต์ที่สูงขึ้น จนทำให้เว็บไซต์นั้นๆ มีสถิติการเข้าชมที่สูงขึ้น (Traffic) ท้ายที่สุดเว็บไซต์นั้นๆ จะนำความนิยมที่ได้รับไป สร้างผลประโยชน์ทางธุรกิจให้กับเว็บไซต์นั้นๆ ในลำดับต่อไป เช่นการเก็บค่าสมาชิก หรือขายโฆษณา

รูปแบบเนื้อหาดังกล่าวนี้ ได้ถูกปรับเปลี่ยนให้มีลักษณะเหมาะกับการใช้งานผ่านหน้าจอแบบสัมผัส มีการใช้นิ้วเลื่อนไปมา มีการจิบนิ้วเพื่อขยายหรือลดขนาดเนื้อหา มีการเอาใจมไปยังลิงก์ที่ต้องการ แทนการใช้เมาส์คลิกแบบเดิมๆ ซึ่งการแสดงผลเนื้อหาจะมีการปรับขนาดตัวอักษร และรูปแบบการจัดวางแบบอัตโนมัติ (Responsive Design) เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าชมเว็บไซต์ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ หรือ Tablet ได้โดยเนื้อหายังคงแสดงผลเป็นเนื้อหาในรูปแบบเดียวกัน แม้ขนาดหน้าจอและความละเอียดของอุปกรณ์จะแตกต่างกัน หรือแม้จะพลิกหน้าจอไปมา การแสดงผลของเนื้อหาก็คจะถูกปรับให้พอดีกับหน้าจอเสมอ

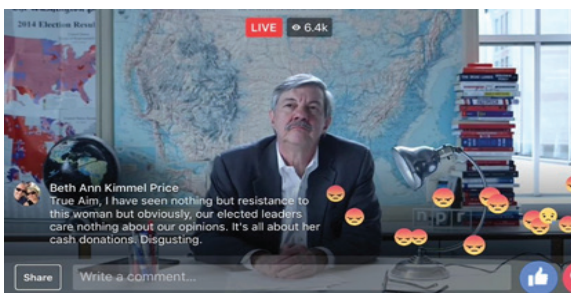
นอกจากนี้แม้หน้าจอในโทรศัพท์มือถือ หรือ Tablet จะมีขนาดใหญ่ และแสดงผลได้ละเอียดมากแค่ไหน ก็ยังเปรียบเทียบกับไม่ได้กับการอ่านข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีขนาดหน้าที่ใหญ่กว่า หรือการดูข้อมูลข่าวสารผ่านทางโทรทัศน์จอใหญ่ๆ ด้วยข้อจำกัดในเรื่องขนาดของจอที่เน้นการพกพา ทำให้เนื้อหาในเว็บไซต์ หรือ Mobile Application ต่างๆ นั้นต่างเน้นเนื้อหาเป็นรูปภาพเป็นหลัก โดยเน้นการแสดงรูปภาพเชิงสัญลักษณ์มากขึ้น ที่ผู้ใช้สามารถเข้าใจได้ทันทีจากการเห็นภาพ และลดเนื้อหาที่เป็นข้อความให้น้อยลง นอกจากนี้ยังเน้นการสรุปเนื้อหาเป็นประเด็นที่ชัดเจนมากขึ้น เพื่อประจักษ์กับรูปภาพที่สวยงาม ตัวอย่างข้อมูลลักษณะนี้เช่น Infographic เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงของสื่อมวลชน

หลังจากที่มีการใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อใช้ดูข้อมูลข่าวสาร และความนิยมในการใช้เฟซบุ๊ก และสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ นั้น ทำให้พฤติกรรมในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของผู้รับสารนั้นเปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง กล่าวคือผู้ใช้จะติดตามข่าวจากเว็บไซต์ต่างๆผ่านทางหน้าจอโทรศัพท์มือถือ รวมถึงการติดตามข่าวจากในเพจ (Page) ของสื่อมวลชนผ่านทางเฟซบุ๊กเป็นหลัก ซึ่ง ผู้อ่านต้องการเปิดรับข้อมูลข่าวสารตลอดเวลา ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ มีการ Refresh เพื่อดูการอัปเดตเนื้อหาในประเด็นที่ตนเองกำลังติดตาม มีการโต้ตอบแบบ Realtime ในประเด็นที่ตนเองกำลังอ่านอยู่ เช่นการแสดงความเห็นผ่านทางเฟซบุ๊กได้ข่าวที่ตนเองกำลังอ่านอยู่ และมีผู้ใช้รายอื่นๆมาคุยโต้ตอบกัน เป็นต้น

การทำงานของสื่อมวลชนในยุคนี้ จึงต้องเน้นความรวดเร็วในการนำเสนอเนื้อหาเป็นหลัก เจ้าไหนสามารถตอบสนองความต้องการอันรวดเร็วของผู้ใช้ได้ ก็จะทำให้ผู้ใช้เกิดทัศนคติที่ดีจนกลับมาอ่านข่าวบ่อยๆ ซึ่งหากมองจำนวนอันมหาศาลของผู้ใช้ Mobile Device ในไทยแล้ว การที่มีผู้ใช้จำนวนมากมาอ่านข่าวเป็นประจำ จะทำให้สื่อมวลชนเจ้านั้นๆเป็นที่นิยม จนมีอัตราการเข้าชมที่สูง (Traffic) ซึ่งในท้ายที่สุดสื่อมวลชนก็จะสามารถหารายได้ ด้วยการขายโฆษณาในหน้าเนื้อหานั้นเอง

นอกจากนี้การที่ Mobile Internet มีความเร็วสูง ประกอบกับเฟซบุ๊กมีฟังก์ชันใหม่ที่เรียกว่า LIVE ที่สามารถถ่ายทอดสดผ่านทางเฟซบุ๊กได้ด้วยตนเอง ทำให้สื่อมวลชนหลายเจ้ามีเนื้อหารายงานข่าวแบบ สดโดยใช้ฟังก์ชัน LIVE ดังกล่าว รวมถึงการนำคลิปรายการข่าวของตนที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ มาให้ผู้ชมสามารถดูผ่านทางโทรศัพท์มือถือได้อีกด้วย

ตัวอย่าง Facebook LIVE

ผู้เขียนได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า เนื่องจากผลทางธุรกิจที่ต้องการสร้าง Traffic ให้กับองค์กรของตน ทำให้มีสื่อมวลชนหลายเจ้าในปัจจุบันเน้นการเขียนพาดหัวไปในเชิงล่อหลอกให้คนคลิกเข้าไปอ่านมากขึ้น ซึ่งทั่วโลกรู้จักกันในฐานะ Click-baiting Headline กล่าวคือไม่ได้บอกตรง ๆ ใน

หัวข้อความว่าเกิดอะไรขึ้น แต่เป็นการทำทนายสร้างคามอยากรู้ อยากเห็นให้คนคลิกเข้าไปอ่านแทน ซึ่งได้เปลี่ยนรูปแบบการเขียนหัวข้อความแบบเดิม ที่เป็นการสรุปใจความทั้งหมดของข่าวให้ได้มากที่สุด เพื่อให้ผู้รับสารไม่ต้องเข้าไปอ่านเนื้อหาในข่าวทั้งหมด

พฤติกรรมผู้ใช้ Mobile Device

หลักจากการปฏิวัติไปสู่ยุคของ Mobile Revolution แล้ว จุดเด่นในเรื่องขนาดที่พกพาง่าย แต่เปี่ยมไปด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง และ Mobile Internet ที่มีความเร็ว และความเสถียรเพื่อตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อออนไลน์ได้เป็นอย่างดีนั้น ทำให้ปัจจุบันผู้ใช้ Mobile Device สามารถใช้ Mobile Device เปิดรับข้อมูลข่าวสารได้ในทุกสถานการณ์จนนำไปสู่พฤติกรรมการใช้ในลักษณะ “เสพติด” กันมากขึ้น ซึ่ง Retrevo Gadgetology Report บริษัทวิจัยของสหรัฐฯ เผยผลสำรวจพฤติกรรมผู้คนที่ต่อเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่าง Facebook, Twitter และ MySpace จากกลุ่มตัวอย่าง 1,000 คน พบว่า เกือบ 50% เข้าดูข้อความช่วงตื่นตอนเช้าและบนเตียงก่อนเข้านอน หรือเข้าเช็คสถานะ Facebook ของตนอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง และอีก 16% เผยว่าได้รับข้อมูลข่าวสารประจำวันจากเว็บไซต์เหล่านี้ ยังไม่รวมถึงอีก 10% ที่ต้องเข้าความเคลื่อนไหวล่าสุดทุกๆ 2-3 ชั่วโมง ในประเทศไทยนั้นการเสพติดการใช้ Mobile Device นี้นำไปสู่ “สังคมก้มหน้า” กล่าวคือทุกคนมัวแต่สนใจในหน้าจอของตนเองตลอดเวลาตามสถานที่ต่างๆ เพื่อเสพข้อมูลข่าวสารที่ตนเองสนใจ จนไม่ได้เงยหน้าขึ้นมาปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างนั่นเอง

นอกจากพฤติกรรมการใช้ที่เป็นไปในลักษณะเสพติดดังกล่าวแล้ว ข้อจำกัดในเรื่องของขนาดหน้าจอ จนนำไปสู่เนื้อหาสั้นๆ เน้นการสรุปให้ได้ใจความนั้น ทำให้ผู้ใช้ในแง่ของทั้งผู้ส่งสาร และผู้รับสารนั้น เน้นการสื่อสารแบบรวดเร็ว สั้นๆ และฉับไว เช่นการพิมพ์โต้ตอบ (Chat) ผ่าน Mobile Application ต่างๆ ที่มีไม่สนใจรายละเอียดในการสะกดหรือหลักไวยากรณ์ มีการใช้ภาษาสำหรับการ Chat เฉพาะกลุ่ม เน้นการส่งรูปเพื่อสื่อความหมายแทนการพิมพ์ ที่เรียกว่า Emoticon กัน

ส่วนบทบาทของการเป็นผู้รับสารนั้น ผู้ใช้ Mobile Device ก็เน้นการอ่านแบบข้ามๆ (Scan Reading) เป็นหลัก จนนำไปสู่วลีที่มักนิยมพูดกันว่า “อ่านหนังสือไม่เกิน 2 บรรทัด” ซึ่งมักหมายความว่าผู้ใช้อ่านข้อมูลผ่านทางสื่อออนไลน์ไม่รอบคอบ และถี่ถ้วน และไม่เข้าใจเนื้อหาในท้ายที่สุด

บทสรุปของ Mobile Revolution ในไทย

การปฏิวัติไปสู่ยุคของอุปกรณ์พกพาไร้สาย หรือ Mobile Revolution นั้น เปรียบเสมือนการก้าวข้ามจากการใช้สื่อเดิมๆที่เราคุ้นเคยกันดีมาเป็นการใช้สื่อแบบ Mobile Device ซึ่งหากมีการปฏิวัติเกิดขึ้นจริง การเปลี่ยนแปลงนั้น ต้องมีการเปลี่ยนแปลงในระดับสังคมโดยรวม จึงจะถือว่า Mobile Device นั้นเป็นสื่อใหม่ที่ได้มาทดแทนสื่อยุคเก่าก่อนหน้าอย่างแท้จริง เฉกเช่นเดียวกับการปฏิวัติอุตสาหกรรมที่มีการนำเครื่องจักรมาใช้ในกระบวนการผลิต จนนำไปสู่การผลิตได้ครั้งละมากๆ ที่ทำให้สภาพเศรษฐกิจและสังคมเกษตรกรรมแบบเดิมๆเปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง

หากเรานำแนวความคิดของ อี โรเจอร์ (E. Rogers) ที่ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับสื่อแบบใหม่ ที่มีอิทธิพลจน นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ของมนุษย์และสังคมโดยรวมนั้น มาวิเคราะห์กับสถานการณ์การใช้ Mobile Device ในปัจจุบันว่าประเทศไทยกำลังก้าวไปสู่ยุค Mobile Revolution แล้วหรือยัง ซึ่ง อี โรเจอร์ ได้กล่าวถึงลักษณะ 3 ประการของสื่อดังต่อไปนี้

1. ลักษณะ Interactive ของสื่อ ที่ทำให้ได้ตอบโต้ฉบับล้นทันที - ซึ่งสื่อโทรศัพท์มือถือ Smart Phone สามารถโต้ตอบได้อย่างทันที โดยใช้การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านทางมือถือได้ทุกที่ทุกเวลา
2. ลักษณะ Individualized/Demassified ที่ทำให้ผู้รับสารเลือกเปิดรับข้อมูลที่ตนเองต้องการได้ - ผู้ใช้ Mobile Device สามารถเลือกเข้าไปยังเว็บไซต์ที่ตนเองต้องการได้ รวมถึงถึงการเลือก Like หรือ Follow ในสิ่งที่ตนเองสนใจในสื่อสังคมออนไลน์ได้
3. ลักษณะ Asynchronous ที่สามารถเก็บข้อมูลแยกเป็นส่วนๆได้ไม่ต้องรวมอยู่ด้วยกัน - เนื้อหาที่ผู้ใช้ดูผ่านทางโทรศัพท์นั้นจะถูกเก็บไว้ในเซิร์ฟเวอร์ของผู้ให้บริการ ซึ่งรูปภาพ หรือข้อมูลต่างๆที่อยู่ในโทรศัพท์มือถือก็สามารถเก็บ

บันทึกลงในเครื่องได้

จากเหตุการณ์วิเคราะห์ที่ได้กล่าวไปในแง่ของสื่อแบบใหม่ของ Mobile Device ประกอบกับจำนวนตัวเลขผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของ Mobile Device ในประเทศไทย ทำให้เราสามารถสรุปได้ว่า ประเทศไทยได้ก้าวมาสู่การปฏิวัติไปสู่ยุคอุปกรณ์พกพาไร้สาย หรือ Mobile Revolution แล้ว โดยปัจจัยสำคัญที่ผลักดันได้แก่ 1) ช่องทางการสื่อสารในรูปแบบของโทรศัพท์ Smart Phone ที่มีจุดเด่นในเรื่องของหน้าจอแบบ Touch Screen และระบบปฏิบัติการอันชาญฉลาด 2) ระบบอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือ หรือ Mobile Internet ที่มีความเร็ว และความเสถียรสูง ซึ่งทำให้ข้อจำกัดเรื่อง Space and Time หดไป 3) ราคาของโทรศัพท์ Smart Phone และค่าบริการอินเทอร์เน็ตผ่านมือถือที่ลดลง ซึ่งผู้เขียนมีความเห็นว่าราคาดังกล่าวเป็นส่วนสำคัญที่สุด เพราะทำให้ผู้ใช้สามารถซื้อใช้งานได้ง่ายขึ้น 4) ความนิยมใช้สื่อสังคมออนไลน์ ที่จะผลักดันให้ผู้ที่ยังไม่มี Mobile Device ไปหาซื้อมาใช้ เพื่อที่จะมีใช้เหมือนคนอื่น

ส่วนผลที่ตามมาหลังจาก Mobile Revolution 1) ผู้ใช้ในบทบาท Sender/Receiver เสพติดการใช้ Mobile Device มากขึ้น 2) ผู้ใช้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในลักษณะไร้ร่องรอยความรอบคอบ 3) สื่อมวลชนนำเสนอข่าวผ่านทางสื่อ Mobile มากขึ้น 4) รูปแบบการเขียนข่าวที่เป็นไปเชิงล่อลวง ให้คนเข้าไปอ่าน มากกว่าการสรุปข้อเท็จจริงเหมือนในอดีต

หากมีการศึกษาเพิ่มเติมจากบทความชิ้นนี้ ผู้เขียนแนะนำให้มีการศึกษาเจาะลึกไปในเรื่องของพฤติกรรมผู้ใช้สื่อ Mobile Device เพื่อทำความเข้าใจ ความต้องการข่าวสารด้านอื่นๆ และการมีส่วนร่วมในการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ นอกจากนี้การศึกษาทัศนคติ และการตระหนักเรื่อง Mobile Revolution ของคนในสังคมก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ. (2556). สื่อสารมวลชน:ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
อุไรพร ชลสิริรุ่งสกุล. (2557). Digital of Things สรรพสิ่งสื่อสารผ่านดิจิทัล. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯธุรกิจ มีเดีย.

ภาษาอังกฤษ

Joe Keohane. (2017). Business Unusual. Entrepreneur, 27-29.
Tom Eslinger. (2014). Mobile Magic. New Jersey: John Wiley & Sons Inc.

ระบบออนไลน์

- ทิศทางของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย. เข้าถึงได้จาก <https://www.marketingoops.com/reports/internet-trend/> [2560, มีนาคม 2]
- เผยแพร่โซเชียลมีเดียใน Thailand Social Awards 2017 ผู้ใช้ twitter เติบโตก้าวกระโดด. เข้าถึงได้จาก <https://www.it24hrs.com/2017/thailand-social-awards-stat-social-media-2017> ค้นเมื่อ [2560, มีนาคม 2]
- โรคเสพติดสังคมออนไลน์ระบาดหนัก ไทยติดหง่อม 11 ล้านคน. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaihealth.or.th/Content/7723-โรคเสพติดสังคมออนไลน์ระบาดหนัก%20ไทยติดหง่อม%2011%20ล้านคน.html> ค้นเมื่อ [2560, มิถุนายน 12]
- DAAT เผยข้อมูลผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของไทย ไตรมาส 1 ประจำปี 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.daat.in.th/index.php/daat-internet/> ค้นเมื่อ [2560, มีนาคม 2]
- Bridget Kelly. (2017). "What Is the Role of the Cell Phone in Communication Today?". Chron. เข้าถึงได้จาก <http://smallbusiness.chron.com/role-cell-phone-communication-today-31479.html> ค้นเมื่อ [2560, มิถุนายน 5]
- Elad Nathanson. (2015). "The Mobile Revolution Is Just Beginning". Forbes. เข้าถึงได้จาก <https://www.forbes.com/sites/eladnathanson/2017/02/21/the-mobile-revolution-is-just-beginning/#2e85b1b14c2f> ค้นเมื่อ [2560, มีนาคม 2]
- Julio Bezerra, Wolfgang Bock, François Candelon, Steven Chai, Ethan Choi, John Corwin, Sebastian DiGrande, Rishab Gulshan, David C. Michael, and Antonio Varas. (2015). "The Mobile Revolution: How Mobile Technologies Drive a Trillion-Dollar Impact". Bcg Perspectives. เข้าถึงได้จาก https://www.bcgperspectives.com/content/articles/telecommunications_technology_business_transformation_mobile_revolution ค้นเมื่อ [2560, มกราคม 10]
- Leading countries based on number of Facebook users as of April 2017 (in millions). เข้าถึงได้จาก <https://www.statista.com/statistics/268136/top-15-countries-based-on-number-of-facebook-users/> ค้นเมื่อ [2560, มิถุนายน 12]
- Mobile Market Shares Thailand 2016. เข้าถึงได้จาก <http://www.yozzo.com/news-and-information/mvno-mobile-operator-s/mobile-market-shares-thailand-2016> ค้นเมื่อ [2560, มีนาคม 2]
- Monica Anderson. (2015). "Technology Device Ownership: 2015". Pew Research Center. เข้าถึงได้จาก <http://www.pewinternet.org/2015/10/29/technology-device-ownership-2015/> ค้นเมื่อ [2560, มิถุนายน 5]
- Roland Banks. (2015). "The mobile revolution is changing how we work". Mobile Industry Review. เข้าถึงได้จาก <http://www.mobileindustryreview.com/2015/03/mobile-revolution-changing-work.html> ค้นเมื่อ [2560, มิถุนายน 5]
- Simon Kemp. (2017). "Digital in 2017: Global Overview". We are Social. เข้าถึงได้จาก <https://wearesocial.com/special-reports/digital-in-2017-global-overview> ค้นเมื่อ [2560, มีนาคม 2]